Ч. 242 (13.787). Львів, вівторок 11. вересня 1934. Pocztowa opłaty opłacono ryczałtem. РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, ІІ. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вагаються з приняттям Совітів до Ліги Націй.

Як повідомляють із Женеви, після явного засідання Ради Ліги Націй члени Ради зібралися на коротку довірочну нараду в кабінеті генерального секретаріяту, на якому рішено зібратися в понеділок попол., щоби розглянути справу приняття Совітів до Ліги Націй. Відложення цієї справи до понеділка зажадав мін. Бек тому, що між Совітами і Польщею не скінчилися ще переговори в тій справі. Тимчасом Франція інтервеніювала у представників ріжних держав за приняттям Совітів.

ПАРИЖ, 9 .9. ПАТ. Авас повідомляє із Женеви, що на тайному засіданні Ради Ліґи члени ствердили, що не мають конкретних даних щодо рішення в справі приступлення Совітів до Ліґи. Мін. Бек не буде мабуть противитися призна́нню Совітам постійного місця в Раді.

ЖЕНЕВА, 9. 9. ПАТ. 15-е засідання Ліги Націй розпічнеться в понеділок передпол. Після вибору верифікаційної комісії предсідник Бенеш виголосить промову, після чого приступлять до вибору предсідника збору. Головним кандидатом на це становище є шведський мін. зак. справ Ґандлер.

Темою оживлених розмов у кулюарах Ліґи Націй була стаття варшавського офіціозу „Ґазети Польскої", із якої виходить, що Польща не підпише східного пакту. Зміст тої статті подала вся місцева преса. Одначе в поінформованих колах кажуть, що для політичних кол не було це несподіванкою, бо мін. Бек уже попереднього дня зложив подібну заяву на конференції з мін. Барту.

В колах Ліґи підкреслюють, що Німеччина, оскільки того хотілаб, могла би недопустити до приняття Совітів до Ліґи Націй. Тому, що Німеччина правно є ще членом Ліґи, німецький делеґат міг би явитися в Женеві як постійний член Ради Ліґи і голосувати проти Совітів. Німецький спротив міг би перешкодити Совітам в одержанні постійного місця в Раді. Як відомо, до приняття нового члена до Ради потрібна одноголосність. У цьому випадку Москва ледви чи зголосилася би вступити до Ліґи Націй.

Міжнародній летунський турнір.

Другий день міжнародного летунського турніру обняв довшу, ніж перший день, трасу, бо від Парижа на Мадрит, Севіллю до Казабляики в північній Африці. Ця траса довга на 1.963 км., коли першого дня летіли 1.752 км.

Вісти з лету понад Еспанію наспіли доривочні і скупі, наслідком ген. страйку в Мадриті. Відомо тільки, що на летовищі в Таблязі біля Севілі осіло в суботу в 19 год. 16 літаків, з того 5 польських і 2 чеські. Один літак прилетів до Севілі в год. 16.30 і за чверть години відлетів до Казабляики, другий поспішив за ним 5 мінут пізніше. На одному з них летів поляк Влодаркевич. Він теж прилетів до Казабляики в год. 18.50. Одну мінуту пізніше прилетів до Казабляики поляк Ґжещик. Інші летуни ночували в Севілі і стартували дальше в неділю ранком. Відтинок із Севілі до Казабляики довгий на 486 км.

Про німецьких летунів, що мають, як відомо, найшвидші машини, звідомлення ПАТ-а зовсім не згадують.

Два польські летуни, Карпінський і Плончинський, що з причини дефектів задержалися в Німеччині, направивши свої апарати, полетіли на другий день на Кельн, Брюсель, Париж і т. д.

Жахлива пожежа на кораблі.

Згоріли пасажири й залога.

НЮ ЙОРК, 9. 9. ПАТ. За інформаціями від членів залоги і пасажирів, які врятувалися з катастрофи корабля „Мароќестль", причиною пожежі був удар грому. Катастрофа склалася у віддалі 8 км. від берега. Вогонь швидко охопив сходи і середущу частину корабля. Матроси не встигли повідомити пасажирів, яких більшість ще спала. Капітан корабля звелів вибивати вікна в каютах, щоби збудити пасажирів. Сильний вітер унеможливив всяку рятункову акцію. З трудом спущено рятункові човни на море.

На кораблі находилося 318 пасажирів і 240 людей залоги. Із загального числа 558 осіб урятувалося 365. Решта згинула. Між урятованими, находиться чоловік і жінка, які шість годин боролися з филями, заки їх взяли на човен. Багато вратованих мусіли відставити до шпиталю, бо були попечені.

На місце катастрофи поспішили негайно від берега рятункові човни і два кораблі, між ними один німецький. Після важких зусиль вдалося пожежу згасити, після чого притягнено корабель „Марокесть" до берега. Він плив з прогульки від Гавайських островів до Ню Йорку.

НЮЙОРК, 9. 9. ПАТ. Досі найшли в морі 181 трупів, жертв катастрофи корабля „Марокестль".

Корабельне т-во, що є власником „Марокестль" вважає малоправдоподібним, щоби пожежа повстала від грому. Скорше вогонь повстав від недокурка, покинутого в корабельній бібліотеці.

Капітан корабля Вормс 10 годин стояв на капітанському містку та кермував рятунковою акцією. Виснажений зомлів на становищі.

НЮЙОРК, 9. 9. ПАТ. Досі невідома доля 200 пасажирів і моряків Із загального числа 558 осіб урятували 365.

ПЛЯН СПІЛЬНОГО НАПАДУ НА СССР?

„Ню Кронікел" приніс сензаційну вістку, нібито Польща й Німеччина оконечно підписали тайну умову. В умові тій, мовляв, є плян спільного нападу на СССР на випадок большевицько-японської війни.

РОЗБРОЙНУ КОНФЕРЕНЦІЮ ВІДЛОЖИЛИ.

З Женеви повідомляють, що предсідник розбройної конференції Гендерсон на конференції з мін. Барту ствердив, що французький міністер закорд. справ погоджується з ним щодо безцільности скликання розбройної конференції перед жовтнем або й листопадом. Це є в звязку з дипльоматичними переговорами, які відбуваються.

КРОВАВИЙ СТРАЙК.

МАДРИД, 9. 9. ПАТ. У місті прийшло до кількох поважніших сутичок між страйкарями та поліцією. Було кілька вбитих, кільканацять ранених

По широкому світі.

— Число жертв залізничої катастрофи у Ґлеґов дійшло до 5 осіб.

— В Альжирі, в місцевості Карию й Аттафс був сильний землетрус. Втрат більше як на міліон франків, 10 осіб ранених.

СПОРТ.

Велика перемога німців.

НІМЕЧЧИНА — ПОЛЬЩА 5:2.

У Варшаві відбулися відплатні змагання в копаному мячі. Стадіон війська польського збільшили так, щоби помістив 40.000 видців, та їх було багато більше. У льожах заняли місця представники уряду.

Меч виграли німці в відношенні 5:2. Німецької публики з Німеччини приїхало понад 5.000. Музика відограла гимн „Дойчлянд, Дойчлянд юбер аллес", який рівночасно співали згуртовані в одному місці німецькі прогульковці та їх симпатики. Після відспівання „Горст Вессель Лід" із рядів німецької публики тисячами стали маяти прапорці зі свастикою.

Також підчас мечу кожний здобутий німцями гол витала німецька публика гітлерівськими прапорцями. Після закінчення мечу частина публики впала на грище, уладила переможцям овацію та кричала „Гайль Гітлер!" Рівночасно появилися на грищі транспаренти зі свастикою, прикріплені до палиць. Після того поліція та жандармерія окружила грище й не допускала на нього вже нікого.

Протигітлерівських виступів не було.

ЛЬВІВ — ШЛЕСЬК 3:1 (2:1).

В міжокружній стрічі, що відбулася на грищі Погоні, перемогла репрезентація Львова. Між іншими ворота для Львова стріляв грач „України" Магоцький. Судія п. Савіцький, видців около 1000.

БУДАПЕШТ — КРАКІВ 3:2 (1:0).

Чеські аграрники на Закарпатті лишаються такими, як і були.

Прага, вересень 1934

Ми вже реферували нашим читачам про те, яку то метушню та переляк між „русскими" аграрниками викликала поява видаваного в українській мові аграрного часопису на Закарпатській Руси п. н. „Земля і Воля" та як вони зараз-же на другий день після появи першого числа цього часопису запротестували проти нього і завізвали краеву управу партії, щоб заказала уживати цьому часописові фірми партії. Так воно і сталося. 29. серпня відбулося в Ужгороді засідання краевої управи аграрної партії, де головною його точкою було становище партії до „Землі і Волі". Як подають „Лідове Новіни", на цьому засіданні принято в цій справі таку постанову: „Земля і Воля" почала виходити без згоди екзекутиви партії і тому видавці не мають права зазначувати в підзаголовку, що її видае аграрна партія, тимбільше, що й сам відповідальний редактор Курах не е навіть членом партії. Чи решта анонімних видавців е членами партії, не можна було ствердити. Управа знову пригадуе, що в питанні мовному і культурному Підкарпатської Руси стоїть на становищі ухвали конференції „русских" партій з 1932 р.

Таким чином, як бачимо, аграрники відріклися „Землі і Волі". Як-же воно так? Стільки галасу наробилося з того, що аграрники, мовляв, зміняють курс своеї дотеперішньої політики на Закарпатті, а тут тобі маеш! Дехто з ліпше поінформованих про коншахти аграрної партії на Закарпатті поясню́е це так: Як можна догадуватися, аґрарна партія на Закарпатті почала зміняти свій дотеперішній москвофільський курс лиш з огляду на недалекі вже вибори. Був це — як ми вже писали — новий передвиборчий „маневр", видуманий на те, щоб рятувати свої дотеперішні позиції на Закарпатті, загрожені з одного боку стихійним зростом української народньої свідомости серед широких народніх мас, з другого — роботою невдячного вихованка аґраріїв, п. Фенціка, що тепер обїздить з аґітаційними промовами ціле Закарпаття. Але видумуючи цю нову передвиборчу лапку, аґрарники не сподівалися, що на їх нещирій грі усі й так відразу пізнаються. Хитро продуманий передвиборчий трік не вдався, ба — що більше, він ще й погіршив положення аграрників на Закарпатті, бо затрівожив ним до безтями „твердих русских". Не повівся „ґешефт", то треба бодай рятувати „гонор" — і звідси те відречення від „Землі і Волі".

Чи після цього всього „Земля і Воля" буде далі виходити, тяжко сказати, тимбільше, що Краевий Уряд Підкарпатської Руси вимагае від видавців законом приписаної кавції в сумі десять тисяч ч. к.

М-н.

Від Редакції: Характеристична річ, що про рішення в справі „Землі і Волі", яке наводить наш праський кореспондент за „Лідовими Новінами", пише зовсім інакше найбільше заінтересований у цій справі, москвофільський щоденник в Ужгороді „Карпаторусскій Голосъ". А саме у статейці **„На аграрнім фронті без змін"** (ч. 184. з 31. м. м.) той орган подае, що на засіданні президії аграрної партії Підкарп. Руси в дні 29. м. м., яке відбулося в Ужгороді, найважнішу точку порядку дня, а саме справу мови у школах, яку москвофіли хотять перемінити на російську, рішено перенести на чергову нараду, що відбудеться у дні 15. вересня ц. р., себто до часу, коли якенебудь рішення аграрної партії стратить усякий змисл, бо по школах буде вже все рішене на цілий рік. А щодо „Землі і Волі", то один з членів президії предложив, мовляв, таке рішення: **„Землю і Волю" видае п. В. Курах і мае на це право".** І хоча „русскі" члени вели себе „геро[ї]чно", то — бідкае „Карпаторусскій Голосъ" — що можуть зробити люди, які мають право говорити, а не рішати? А рішають і диктують інші; тому москвофільський орган думае, що аграрна партія вестиме далі дотеперішню політику на Підкарп. Руси, а саме, як він пише, політику „русинізму" (себто ані русофільську, ані українофільську).

Голос ужгородського „Українського Слова", яке писало, що „Земля і Воля" виходитиме далі, ми вже в „Ділі" наводили. В найновішому числі „Українського Слова" (з 6. ц. м.) в замітці під наг. **„Кацапська президія аграрників проти народнього руху"** читаемо м. ін., що на згаданому засіданні президії аграрної партії в Ужгороді ухвалено розслідити, хто з видавців „Землі і Волі" належить до аграрної партії, а потім управа партії видасть свою постанову. А дальше читаемо таке: „Судячи по великім попиті за часописом „Земля і Воля" між селянами, членами аґрарної партії, можна сподіватися, що погрози президії е паперові і в разі упертости її може команда лишитися без жовнірів. А виборча війна вже недалеко, вояків треба!"

Економічний огляд.

Українська хроніка.

НОВИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС.

При кінці ц. м. появиться з датою 1 жовтня перше число нового двотижневика **„Торговля і Промисл"**. Буде він органом Союзу Українських Купців і Промисловців у Львові та репрезентуватиме наш приватницький господарський світ.

ЩЕ ПРО ВІДПУСТИ І НАШУ „ПІДПРИЄМЧИВІСТЬ".

Оповідае нам очевидець: в одному селі на сході зїхались на днях на відпуст хмари народу. Все чуткі на таку „конюнктуру" чужі купці і підприемці зявились теж у великій кількости. Чого вони там не продавали? Все, на що е попит серед мас. Між іншим приїхав теж фотограф-чужинець. Чотири дні трудився він там і після тих чотирьох днів вивіз із нашого села **500 зол.**, які в такому короткому часі заробив. Скільки вивезли інші купці і підприемці — хто це підрахуе? А не було між ними буквально ні одного українця. Наші люди вміли тільки молитись, видавати гроші на чужий хлам або жебрати, показуючи довгими рядами своє каліцтво.

Чи дивуватись, що ми бідні? Цим питанням закінчив своє оповідання наш інформатор. А скільки наших молодих людей т. зв. „скінчених" сидить по селах і тяжить на домашньому буджеті батьків?...

Польська хроніка.

СХІДНІ ТОРГИ.

Осінь починають у Львові кожного року т. зв. Східні Торги, як господарська атракція. Відомо, що в останніх літах ця імпреза, що хоче конче навязати до традицій торговлі наших земель зі сходом, перестала бути атракцією у справжньому значінні того слова, маючи характер середньо-великого ярмарку без усякого міжнар. значіння. Новий опікун Торгів, яким стала Торг.-Пром. Палата у Львові, піднесла подекуди значіння Сх. Торгів, їх погасаючий сплендор. Ми поділимось ще з читачами „Діла" враженнями з цьогорічних XIV. Торгів. Тут згадаемо тільки, що польська і жидівська преса робить їм велику рекляму.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 11. ВЕРЕСНЯ 1934.

ЄВГЕН ЧЕРЕВАНЬ 2)

Нічна пригода театрального критика.

(Докінчення.)

— Десять років тому — Ірина Русява непомітно схопилася за грудь. Серце кидалося і тремтіло, мов собака привязана до дерева на вид крісового дула — вийшла з обдертої, вонючої камениці брудного передмістя 12-літня дівчина. Така собі погана, суха, з сумними, заплаканими очима. Прогнана батьком пяницею і нелюдяною мачухою. Дві доби у голоді і холоді волочилася по місті, заки пішла змивати жидівські горшки та няньчити їх бахурі. Сімнацятий рік життя скінчила як вітрениця. Брук її виховав, брук давав заробіток. Коли світило сонце, вона кидалася у неспокійному сні на бруднім барлові у заплісних мурах. Згодом доля пощастила їй. Перейшла до мандрівного цирку, звідти до кінової ревії, а два роки тому до театру. День і ніч працювала, заки наздігнала своїх товаришок. Почала звертати на себе увагу. Мала навіть прихильні рецензії. Слава всміхалася до неї. І щастя. Дістала головну ролю у „Грицьку". Ох, як раділа! Думала, що колись покине сцену, не буде вже змушена приймати у своїй ґардеробі пихабних адораторів, що може... може... хтось покохае її...

Ірина сильно притиснула рукою серце. Голос її тремтів, в устах засохло. — Та брутальний, безоглядний критик — говорила далі — погасив її мрії. Її відправили з театру. Бо рецензію написав найславніший критик, бо видрукував найбільший щоденник. І вона знов, як тоді, коли мала 12 літ, опинилася на бруку. Для неї як і тоді, тільки дві можливости залишилися: вулиця або смерть. І вона — Ірина піднесла голову і гостро, несамовито глянула на Рожана.

Рожан був зворушений. Глибоко спочував з нею. Коли вона несамовито просичала „помста", підняв голову. Налякався. Ірина Русява стояла з гадючим блеском проти нього. В руці тримала револьвер, якого дуло було спрямоване до його грудей. Зрозумів, що стоїть віч-на-віч зі смертю. Насилу заволодів собою і глянув на свого ворога. Легко зарумянена з палаючими злобою очима дивилася на нього. Груди її швидко піднімалися й опадали. Він нагадав собі зворот з якогось фейлетону: „Мов лан доспілого жита хвилювали її груди". Переніс очі на руку, що стискала зброю. Клясично виточена рука, біла, мов алябастер, непомітно тремтіла.

Згадав зворот зі своеї рецензії: „Комплетний брак будьякого сценічного таланту. З чистим сумлінням, навіть не бачучи пеєи, в якій виступатиме п. Русява, назву її „звичайною шмірою". І скоро перейшов в думках усю її гру. Те, що написав, було згідне з його переконанням. Ірина Русява таки не мала таланту. Попсувала цілого „Гриця". Хоч зовнішні її прикмети були без закиду. Глянув їй просто в очі й усміхнувся:

— Якщо вже конче мусите мене вбити — усміхнувся сумовито — то дозвольте мені ще папіроску скрутити. Так люблю курити! — додав, немов дитина.

Хитнула головою. Він уважно крутив папіроску. Ірина приглядалася йому. Його спокій нервував її. Рука почала живіше тремтіти. Дивилася на його високе, шляхотне чоло, на правильно витесаний ніс та грайчасту бороду. Вузькі, бліді уста. Розкуйовдана чуприна надавала йому дещо романтичного вигляду. Потер сірничку і з насолодою затягався димом. Час до часу пестив поглядом книжку. Рука Ірини щораз сильніше тряслася. „Який гарний і сильний" — думала. Про такого мріяла.

„Дрр"... револьвер випав з її руки і впав біля його ніг. Хвилину рішався, потім поволі схилився, підняв і передав його їй. Широковідкритими очима дивилася на нього. Рука, що тримала револьвер, не піднеслася вже вгору, а мов мертва впала вздовж тіла. Упала на крісло. Німо дивилася на вбивчий інструмент і поволі спрямувала дуло у свої груди.

Рожан скочив і в пору ще вихопив револьвер. Залякана піднесла на нього очі.

— Будьте розумні — промовив ніжно — розумію, що ви хотіли вбити мене, але защо маете вбивати себе? Чи не маете вже іншого виходу?

— Ні..

І почала голосно ридати. Він сидів безрадний. Не вмів успокоювати молодих жінок у такій хвилині. Так минуло кілька мінут. Коли її плач трохи ослаб, він спитав несміливо:

— А чи Ви не могли би попробувати якоїсь ролі?

— Якої?

— Відповіднішої до Вашого таланту — кросальонової.

— Не маю сил.

— Я Вам поможу.

— Ви?!

— Так, постараюся, щоби моя друга рецензія зреґабілітувала Вас зовсім.

— Но, добре... Алеж я не маю таланту —

— Можу Вам дати кілька лекцій.

— Чим-же я Вам заплачу?

— Продамо револьвер, а потім уже побачимо.

Коли Рожан залишився сам, відчув, що найближча його рецензія не буде вже така жорстока. Його погляд на обєктивність у критиці почав поволі змінятися. Артистка Ірина Русява, вийшовши від нього, вперше відчула, що на світі існує справедливість.

—о—

На відчиненні „Торгів" звявився цим разом міністр пром. і торговлі п. Фльояр Райхман. Він виголосив більшу промову, при чому памятаючи на національний характер краю, в якому найшовся, кількакратно згадав і про нас. „Ті Торги — сказав він між іншим, — які дають найкращі умовини для пізнання продуцента і купця в південно-східній части нашої держави, створюють особливо корисну нагоду для спопуляризування економічних можливостей, які находяться **серед українського громадянства**". В іншому знову місці своїх міркувань висказав міністр надію, що „на полі позитивної економічної праці дійде зовсім певно до зближення польського і українського громадянства".

Згадаємо тут (хоч це по суті не належить до „Екон. Огляду"), що німецька преса в зах. Польщі („Каттовіцер Цайтунг" і „Дойче Рундшав" у Бидгощі) добачує в промові п. Фльояр Райхмана спробу уряду „замиритись з українцями".

ТРУДНОЩІ КОНВЕРСІЇ ХЛІБОРОБСЬКИХ ДОВГІВ.

„Газета Гандльова" (ч. 196) розглядає в передовиці, підписаній д-ром Вітковським, причини повільного поступу конверзійної акції. Ці причини автор добачує 1) в пасивности довжників, які „чекають на механічну й автоматичну (?) редукцію довгів", або спекулюють на девалюацію золотого, чи просто не хочуть наслідком важкої формалістики; 2) у цій формалістиці, себто у труднощах техн. натури, і врешті 3) в непридатности багатьох довгів до конверзії (вони переходять норму 75 згл. 90 проц. вартости нерухомости). Конверсійна акція — як відомо — буде зорганізована. Вона має бути примусова для малих господарств і упрощена.

ПОЛЬЩА ЗАКИДАЄ ФРАНЦІЇ ВИНУ ЗА СВІТОВУ КРІЗУ.

„Курер Поранни", варшавський півоф'ціоз у статті „Госп. війна і її спричинники" закидує Франції вину за сучасний госп. хаос. Як довго — новляв — Франція і держави, які її наслідують, залишаться при теперішних методах їх госп. політики, так довго не може бути мови про поборення крізи. Ця стаття найшла відгомін у зах.-европейській пресі.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ З ОСТАННЬОГО ТИЖНЯ.

З міністерства комунікації видісталась вістка, що фахова комісія, яка працює **над обниженням залізничої тарифи**, устійнила вже засаду цього обниження. Є вона т. зв. позиційна, а не гльобальна. Тарифа буде зріжничкована залежно від вартости товарів. — **Справа Жирардова** дальше голосна. Польська преса присвячує їй багато місця. „Газета Варшавска" заповідає друк ревеляцій про місію сен. Тарговського в 1932 р. у Парижі, його переговори і ролю польського уряду в тих переговорах. — Міністерський розпорядок окреслив, **які сільські господарства є в правному понятті більші розміром.** Їх річний дохід брутто перед вписанням до реєстру має виносити що найменше 50 тисяч зол. і дві роки перед вписом до реєстру мають вести правильне книговодство. — **Обниження ціни нафти ввійде в життя уже 10. ц. м.** Детайлічна ціна нафти буде щонайбільше на 20 відс. дешевша (залежно від місцевостей).

Світова хроніка.

РАДЯНЩИНА І ЗЛ. Д. П. АМЕРИКИ. — ЦАРСЬКІ ДОВГИ, КРЕДИТИ, ЗАМІСТЬ МІЛІЯРДІВ — МІЛІОНИ І ГРА В „ПОЛЬО".

Останню ноту большевиків, у якій вони погоджувались поладнати справу царських довгів під умовиною поважних господарських кредитів, Америка рішучо відкинула. Вона заявила — як подає „Берлінер Тагеблят" — що в ніякому разі не хоче змішувати проблеми старих довгів з новими економічними взаєминами. Кореспондент „Газ. Польскої" з Москви, п. Отмар, якого нераз ми вже цитували, в одному з останніх своїх дописів пише, що американсько-радянська приязнь проявляється покищо зовсім аполітично. Ам. амбасадор у Москві В. Будліт учить червоних старшин... грати в польо. Він подає в дальшому, що від року ведуться переговори у Вашингтоні, — досі безуспішно. Ніщо не вийшло з обіцянок міліярдових закупів СССР в Америці. Цілий совітський імпорт за І. півріч ц. р. не перейшов 90 міліонів рублів. А це дуже небагато !

В КРАЇНІ, ЯКА „ПОБОРОЛА КРІЗУ". — ЧИ В АНГЛІЇ ЙДЕ ДО ГІРШОГО?

Відірвання фунта штерлінгів від золота і вибуялий протекціонізм у заграничній торговлі дали Англії те, що вона вже 3 роки тому перемогла господарську депресію і пішла на зустріч конюнктурі. Збільшився її вивіз за границю, зросла покупна сила її населення, цифра безробітних впала на 800 тисяч, а минулий буджетовий рік дав надвишку 30 міл. фунтів.

Одначе останній час приніс деякі зміни, що дещо тривожать англійців. Уперше від переломання депресії принесли два місяці, один за одним, малий зріст безробіття. Продукційний індекс підноситься дальше, але вже в дуже повільному темпі. Як одно так і друге позволяє говорити вже, що Англія осягнула верх конюнктури, що внутрішній ринок є насичений і що його вже не вдасться поширити штучним способом. Через те Англія надіється на заграницю, заключає численні договори, думає договоритись скоро навіть з Японією, яка — як відомо — страшить весь світ своїм дешевим крамом. Щоправда, в центральній організації англ. промислу вважають, що на закордонних ринках Англія осягнула вже „нормальний рівень" і що може там бути тільки гірше, а не ліпше з закупном англ. товарів. Проте є в Англії під цим оглядом багато оптимістів.

Окремою проблемою є новий спадок курсу фунта. Думка, що є це свідома маніпуляція для вирівнання його відношення до доляра, показалась нестійна. Зіставлення голосів найповажніших органів англ. преси, вказує на велику активність спекулянтів у цій справі.

ЕКОНОМІЧНІ СВІТОВІ АКТУАЛІЇ.

Міжнародня конференція для сільс.-госп. науки в Бад Айльзен уже покінчилась. Стерлись там дві думки: „девалюаційна" проф. Воррена і „протидевалюаційна" д-ра Шахта і проф. Шумахера. — В Парижі появилась вістка, що вся нім. фінансова політика стоїть на услугах воєнного промислу. Д-р Шахт створив тайний фонд з 400 міл. золотих марок. 18 тон золота, що їх дістала Німеччина зі СССР, помимула вона в білянсових виказах. Д-р Шахт відкидає девалюацію марки, бо хоче заскочити нею світ тоді, коли німцям буде це корисне. — Страйкова ситуація в Зл. Д. П. Америки, більшаюче число вбитих і ранених, служать матеріялом зах. Европі, для доказування невдачности госп. політики Рузвельта. — Комітет Госп. Зближення держав „золотого бльоку", створений ц. р. в Льозанні, приготовив теоретичне те зближення і заповідає здійснювання намічених можливостей. — Поміж Італією і Німеччиною зарисувався конфлікт, який спаралізує на якийсь час товарові і грошеві взаїмні обороти.

В. Н—вич.

НОВИНКИ

— **Віденці в память українських поляглих.** В церкві Варвари у Відні відбулося в суботу 8. ц. м. святочне відслонення памяткової таблиці в честь поляглих вояків отсих сх.-галицьких, себто українських полків піхоти б. австроугорської монархії: ч. 9 (Стрий), ч. 24 (Коломия), ч. 58 (Станиславів), ч. 77 (Самбір) і ч. 95 (Чортків). Свято зачалося 8. ц. м. в 6. год. вечором поминальним богослуженням за поляглих вичислених вище полків, після чого відбулося відслонення і посвячення памяткової таблиці в церкві св. Варвари. Після церковної частини свята відбулися товариські сходини в недалекому ресторані „Німецький Дім" (Відень І., пл. Стефана ч. 4). Памяткову таблицю оформив по мистецьки віденський різьбар Конрад Діонізій де Кальо. На ній вирита в німецькій мові присвята героям з рр. 1914—1918, потім вичислені дотичні полки з їх усіми титулами, а нижче виритий великий тримечений хрест в окруженні двох малих звичайних хрестів; ще нижче шолом, а під ним напис: Gewidmet von Ihren Kameraden 1934.

— **Адамовичі у Львові.** В суботу в 4. год. попол. прилетіли з Варшави до Скнилова брати Адамовичі й жінка одного з них. Тут привітав їх віцепрезидент Львова Іжик. Опісля автом відіхали вони до Львова до готелю „Жоржа". Тут із балькону майор Тіґер в імені „Льопу" зазначив пропаґандове значіння перелету Адамовичів. 22. вересня вернуться до Зл. Держав.

— **Що найшли в пекаря?** Поліція перевела ревізію у Конопацького, пекаря і власника реальности при вул. Янівській 77. В нього вже кілька разів натрапили на відомих вломників, а раз арештували грабіжника Гороня. Тоді найшли в печі револьвер, а тепер два витрихи. Пекар каже, що потребує їх до отвирання брами, бо згубив ключ.

— **Втонула дитина.** На подвірі дому при вул. Личаківській 211. у Львові в ямі з дощівкою, глибокій на метер, втонув 2-літній синок тайного агента Вавжиновича.

— **Ошуканці.** Поліція арештувала Фр. Кендзерського та Мих. Щепаняка, які на пофальшовані квітарі продавали книжку про Пілсудського.

— **Злодій, що вдавав тайного агента.** Службовцеві торговельної палати у Львові вкрадено в Шкотській кавярні пальто. На другий день зголосився до того службовця Ів. Блашковський, представився як приватний тайний агент. Сказав, що він слідив злодія аж на Левандівку. Коли злодій побачив, що його слідять, кинув пальто й утік. Тайний агент сказав, що пальто принесе пізніше та зажадав винагороди. Службовець обіцяв нагороду. Справою занялася поліція. Викрила, що той „тайний агент" це відомий обманець Ів. Дашковський (Шептицьких 36). Його арештували, бо виявилося, що він сам украв пальто з кавярні.

— **Хмаролім.** У Ряшівщині був у суботу веч. хмаролім. У с. Чудець вилили потоки, поля залиті. У Гижному ушкодило міст, який побудували після останньої повені. У Ніску залляло кілька домів. Вода в Вислоці підіймається. В селі Людці вилив потік Стопниця. Комунікація між Жизномиром і Домаражем перервана.

— **Через дівчину.** Перед перемиським судом відбулася розправа проти 11 парубків з Молодович перемиського повіту за те, що тяжко побили через дівчину Михайла і Володимира Гриницина, наслідком чого перший з них помер, а другого мусіли повезти до суду. Гермшта забіяків Івана Заячківського засуджено на 2 роки, Сагана на 10 місяців, а інших на 6—8 місяців вязниці.

— **Втопилося 5 осіб.** Гринь Осуховський із Звиження пов. Броди, їдучи з Ратиця, віз 8 пасажирів. Доїхавши до ставу в Межигорах, хотів напоїти коні. Видко не знав того ставу, бо вїхав у найбільшу глибину, так що віз з людьми відразу знайшовся під водою. Остаточно пятеро осіб утонуло, а трое разом з візником уратувалися. Осуховського арештовано.

— **Стратили шпигуна.** В Бересті над Бугом відбулася судова розправа проти 19-літнього Олександра Милошенка за шпигунство. Обвинуваченого засуджено на смерть, а що президент Мосціцький його не помилував, присуд виконано.

— **З Польщі.** В Катовицях викрито в одній підприємстві великі зловживання на кількасот тисяч зол. — В Бидгощі скінчив самогубством кпт.-пільот Альойс Блажинський. — Головна управа т-ва державних службовців у Варшаві старається в центр. раді працівників, щоби комірне зменшити на 20 проц., бо службовці ті заборговані понад 600 міл. зол., себто більше як піврічна їх платня.

— **Заразок рака відкритий.** Д-р Бремер, якому за повідомленням фахової лікарської преси в Німеччині вдалось відкрити заразок рака, заявив, що не думає вести в щоденній пресі дискусії над своїм відкриттям. Він з цілою рішучістю піддержує своє відкриття, яке перевірили проф. Шілінг і бактеріольоґ Бернер. Д-р Бремер готов кожної хвилини задемонструвати висліди своїх дослідів, які кожний вчений може перевірити експериментально.

— **Лік проти дітячого паралїжу.** Професор медицини в Темпел університеті у Філадель-

фії, д-р Джан Кольмер каже, що винайшов лік проти дітячого паралїжу. На дітячий параліж захоріло було в Америці в 1916 р. 29.000 осіб. з того 6.000 померло. Після лікування остава ли всохлі до кости ноги. Недуга нападає дітей і людей і старших.

— **Любов це недуга.** Французький лікар д-р Вуанвель каже, що любов у людині це недуга, яку викликують бактерії. А що ця недуга виступає особливо на весну, доказ, що вона шириться епідемічно. Любов викликує майже все ослаблення волі і запоморочення ума, робить, що люди гарні знаходять уподобання в поганих, а мудрі, навіть геніяльні в простаках і дурних. На думку д-ра Вуанвель якісь невідомі железі видають невідомі кваси, що затроюють мозок залюблених і доводять до свого роду умової недуги.

— **Документи французької революції.** В російській академії наук підчас сортування французьких книжок, закуплених кілька років тому в антикваря в Москві, відшукали документи, які висвітлюють початки фр. революції. Документи складаються з рефератів послів конституанти, брошури з проєктами конституції і заяви про права людини і громадянина.

— **Досліди зі штучним дощем.** У Тексасі відомий хемік Джеймс Бозе піднявся літаком на 5 тисяч метрів і кинув 30 бомб, щоби витворити хмари і викликати штучний дощ. І дійсно дощ падав, але не там, де впали бомби. Тому Джеймс Бозе піднявся вдруге літаком і забрав зі собою сто бомб. Нагло одна бомба вибухла і Бозе незабаром помер. Летун щасливо злетів на землю.

— **Здобули верх Ельбрусу.** Експедиція, зложена зі старшин совітської армії, подала радієвою дорогою вістку до Москви, що вдалося їй поконати найвищий верх Кавказу, гору Ельбрус, високу на 5.899 м. Досі ніхто ще туди не дістався.

— **Уряд Америки купує міліони худоби й овець.** Федеральний уряд у Вашингтоні закупить в найближчих місяцях 10 міліонів штук худоби і 5 міліонів овець. Все те убє, щоби мати 2 міліони фунтів воловини та 150 міліонів фунтів баранини для роздачі між безробітних і бідних. Одночасно федеральна влада поможе цим фармерам у стейтах, де була посуха, бо дасть їм готові гроші і увільнить їх від витрати паші для худоби.

— **Сотні тисяч скитальців в Америці.** У Злучених Державах сотні тисяч безробітних, чоловіків, жінок і дітей, скитаються як бездомні подорожні, без цілм, що шукають або праці або хліба. Вони ідуть дальше і дальше. Найбільше зі сходу на захід. Як приходять до якого міста чи малої громади, їх треба нагодувати, переночувати, іноді приодягти і виправити в дальшу дорогу. Місцева влада не хоче на себе брати того тягару і тому взяла це федеральна влада. Обчислюють, що федеральна влада видає річно на скитальців близько 40 міліонів долярів.

— **Бразилійська імігpація.** Бразилія вставила іміграційні справи до своєї нової конституції. Мають допускати з чужих країв не більше як 2 процент імігрантів з того числа, що прибули до Бразилії за останніх 50 літ.

— **Напад на банк.** Трьох озброєних бандитів напало на державний банк в Лейк Сіті в північній Кароліні і стероризувавши урядовців скорострілами, забрали 100 тисяч долярів. Крім того забрали до авта директора банку і касієра, яких вивезли на 50 км. в безлюдну околицю. Тут їх кинули, загрозивши, що жде їх та їхніх родин кара смерти на випадок, якби подали поліції вказівки, щодо вигляду грабіжників.

— **Ріжні вісти.** З Персії виселили 18 большевицьких громадян, а між ними двох членів посольства. — У Ренен у Голяндії згоріла старинна церква, збудована в XIV в. — В Англії є 56.740 лікарів. Один лікар припадає на 822 мешканців. — До 1. вересня ц. р. відвідало могилу Гінденбурга пів міліона німців. — У Данцігу засудили начальника пробоєвих відділів Ернеста Косиневського на 40 місяців вязниці за гомосексуалізм. — До Австралії виїхав з офіційною місією син короля Юрія. — У вязниці Росарто (Аргентина) збунтувалися вязні. Поліція втихомирила вязнів слізними бомбами і револьверами. — Один вязень убитий, кілька ранених.

— **Король жіночих одягів живе з прилюдної допомоги.** Ще тому 5 літ всі богаті европейки та американки привозили з Парижа дорогі одяги з світні найславнішого краварія Поля Пуаре. Уміриканка якби не мала була напису на одязі „Поль Пуаре", то ніхто не вірив би, що вона вже була ані в Парижі, ані в Европі. Бути в його сальонах мод і купити бодай один одяг це вартувало для американки за цілу подорож до Европи або й довкола світу. Не диво, що Поля Пуаре вважали королем дамських строїв. На американках він доробився міліонів і коли уладжував забави в Парижі, то там бувала аристократія і міліонери. Але прийшов крах в осені 1929 року і відразу досяг Поля Пуаре. Американки перестали їздити до нього, а неодна продала за півдурно те, що купила перед крізою. Пуаре не міг держати свого сальону мод. Незабаром він його закрив і став випродувати всі свої достатки та вибаги, що їх придбав за добрих часів. Продав усе до останка і лишився без сантима. Тепер Пуаре вже 18 місяців без всякої роботи. Живе з урядової допомоги в сумі 70 центів денно. Стоїть у черзі, щоби з тисячами інших безробітних добитись тієї допомоги. Ходить їсти до вбогого ресторану. Одіж дістає від приятелів. Але він не попадає у зневіру і має надію, що і для нього вернуться ще кращі часи.

— **Залізнича катастрофа.** В Німеччині склалися дві залізничі катастрофи. На залізничому двірці Ельберфельд товаровий потяг наїхав на поспішний. Наслідком зудару 20 осіб потовклося. Другий випадок склався під Кройцбургом, де особовий потяг з Айзенах віхав на вантажний самохід при незабезпеченім переїзді. Самохід розбився і станув у вогні. Одночасно вибух котел в паровозі. Машиніст і топляк урятувався. Зміж пасажирів одна особа згинула на місці, друга вмерла незабаром.

— **Почесний візник Ватикану.** У Ватикані візник Рінальдо Жачіні обходив з приятелями святочно свої 100-літні роковини уродин. Жачіні вступив на службу до папи Льва XIII 1879 року і від того часу возив папу по ватиканських садах. Папа Пій XI. їздить тепер автомобілем. Вірного візника задержав далі на службі надаючи йому титул „почесного ватиканського візника".

— **Хати без дахів.** У Шотляндії обовязує ще донині середновічний закон, що власники будинків без дахів не платять податку. В останніх роках внаслідок господарської скрути власники домів позривали дахи, щоби не платити податків. Тому посли рішились у громаді палат зголосити законопроект, щоби цей середновічний закон скасували.

——o——

З кіна.

КІНО КОПЕРНИК: „ЦЕ БУЛО ВЧОРА".

Історія, яких немало було підчас світової війни: Молода дівчина, захоплена військовим одностроєм, до речі, гарного поручника, віддає йому своє серце і себе. Після короткого щастя (одна ніч), поручник поїхав на фронт, а дівчині залишилась дитина і надія, що після війни поручник приїде і повінчається зі своєю любою.

Виявилось, що поручник, відомий нюйорський багатир не тільки що забув пригоду одної ночі, але ще й до того був жонатий. Виявилося... Ні, дальшого ходу історії не можемо оповісти. Зачнемо від того місця, коли поручник вперше довідується, що має сина.

Сюжет, узятий з повісти, досить банальний і оклепаний, але добра режисерія і прекрасна гра артистів видобули з нього все, що було можна і створили в цілости симпатичну сентиментальну фільму.

Гарна реалістична драма, позбавлена плоских мельодраматичних шаржів. Великим плюсом акції є повна її правдоподібність. Знаменита гра артистів, головно малого 10-тилітнього хлопчини. Про високий рівень фільми свідчать епізодичні фрагменти: образок катастрофальної „бесси" на біржі, битви, відїзду і повороту вояків, сильвестрової забави. Жінки на кіновій салі зворушуються долею геройки до сліз. — Програму доповнює англійська колірова дитяча казка: це справді подиву гідний фільмовий образок, характеристичний для високої фільмової культури англійців.

Нові книжки й журнали.

5000 слів по французьки. ФРАНЦУСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИЧОК. Склав Ф. Петренко. Виданя „Української Визвольної Бібліотеки". Париж стор. 63, ф. 8.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Виданича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.